

O POĀĀSĀ• A JMENINĀ•CH 15. TĀ•DNE

StĀ™eda, 16 duben 2008

Slovo meteorologie, coby název vĀ›dní disciplíny, vychází z Ā™eĀ•tiny. Vzniklo spojením slova meteoros (vznášející se ve výši) a logia (nauka). V dobĀ› Ā•eského národního obrození došlo k pokusĀ™m poĀ•eštit tento název a tehdejši buditelé v potĀ™ebĀ› povznesení Ā•eského jazyka pĀ™icházeli s výrazy jako napĀ™íklad oparozpyt, povĀ›troznalství, povĀ›trosloví nebo vzduchosloví.

Jak ale bylo brzy pochopeno, Ā›ádný z tĀ›chto výrazĀ™ nemohl meteorologii nahradit. Výklad pojmu meteorologie lze dnes podat následovně: Meteorologie je vĀ›dní obor zabývající se všestranným studiem jevĀ™ probíhajících v atmosféĀ™e.

Darja (10. 4.) zde se opĀ›t znalci rozcházejí. Podle jednĀ›ch je to zkratka, lépe Ā™eĀ•eno zdrobnĀ›lina jména Dorofeja - tedy ruská forma Ā™eckého jména Dorothea - tedy "dar boĀ›í." Jiné prameny však tvrdí, Ā›e toto jméno je daleko starši a má svĀ›j pĀ›vod v perštinĀ›. A mĀ›lo by to znamenat "drĀ›itelka dobra". Je odvozeno od muĀ›ského jména Daréios - jmenoval se tak slavný perský král. Resp. persky to jméno znĀ›lo Dárájavauš, coĀ› znamenalo "mocný", ale pro Ā™ky to slovo bylo nevyslovitelné, takĀ›e z nĀ›j vytvořili Dáraia. Jeho Ā™íše se postupně rozpadl jméno zĀ›stalo a šiĀ™ilo se na západ. Tedy i do Ruska, kde se jméno Darja uchytilo a nabylo na oblibĀ›. Za slavné Darji pĀ™ipomeĀ™me Ā•eskou hereĀ•ku Darju Hajskou. Jestli nevíte o koho jde, tak si vzpomeĀ™te na film "Šest medvĀ› s Cibulkou" a na neodolatelnou uklízeĀ•ku Marii Fógnáglburdemaníkovou... Izabela (11. 4.) je španĀ›skou formou jména AlĀ›bĀ›ta. CoĀ› znamená "BĀ›h je má pĀ™ísaha". Ovšem jiní odborníci tvrdí, Ā›e se jedná o jméno pĀ›vodu hebrejského, které znĀ›lo Izabel - v našich konĀ›inách známé jako Jezabel - coĀ› znamená krásná. Jméno Izabela, Isabela nebo Isabella se tĀ›ši velké oblibĀ› zejména ve ŠpanĀ›lsku, Portugalsku a v latinskoamerických zemích vĀ›bec. Jmenovalo se tak i mnoho královen. Isabela Kastilská byla ta, co poĀ›ehнала (tedy i finanĀ›ně) cestám Kryštofa Kolumba - pĀ›vodně do Indie - ale jak se později ukázalo - dopnul úplně nĀ›kam jinam, Ā›ímĀ› se proslavil. Izabel u nás moc není, ale co není - mĀ›Ā›e být, takĀ›e všem Izabelkám i Belinkám pĀ™ejeme všechno nej a hezkou oslavu jejich svátku. Julius (12. 4.) nebo také Július je jméno pĀ›vodu latinského. O jeho významu se odborníci dohadují - a zdá se, Ā›e se dosud nedohodli. NĀ›kdo jej vykládá jako "vlastatý" - ale zas, kdyĀ› si uvĀ›domíme kolik vlasĀ™ (a daly se dost snadno spoĀ›tit) mĀ›l na hlavĀ› slavný nositel Julius Cézar, tak to zní dost legraĀ›ně. Tak asi ze zdvoĀ™losti se toto jméno vykládalo jako "záĀ™íci" nebo "boĀ›ský". NicménĀ› bylo to staré Ā™ímské patricijské jméno. O nejslavnĀ›jším Juliovi - tedy Gaiovi Juliu Cézarovi . uĀ› jsme mluvili, takĀ›e si pĀ™ipomeĀ™me spisovatele J. Zeyera, malíĀ™e Julia MaĀ™áka, hudebního skladatele Julia FuĀ•íka a jeho synovce téhoĀ› jména, který byl novinářem, spisovatelem a pĀ™ekladatelem. Dále pak slovenského herce - bohuĀ›el jiĀ› zesnulého, nicménĀ› našim srdcím velice blízkého - tedy Júlia Satinského. TakĀ›e všem JuliĀ™m gratulujeme a pĀ™ejeme jim hezký den. Aleš (13. 4.) je jméno Ā™eckého pĀ›vodu. Je odvozeno od slova "alexin" coĀ› znamená "bránit, bránit se, zaštitĀ›ovat", z toho vznikl ruský Alexej - neb jak jiĀ› zde bylo Ā™eĀ•eno - ruská šlechta mĀ›la ve zvyku dávat svým potomkĀ™ stará Ā™ecká a Ā™ímská jména, ovšem ruské výslovnosti pĀ™izpĀ›sobená. Ā™eština pak pozmĀ›nila Alexeje na Aleše a to jméno se velmi ujalo a Ā›ije si svým vlastním Ā›ivotem; dá se Ā™íci, Ā›e je celkem oblíbené. Za všechny slavné jmenujme antropologa Aleše HrdliĀ•ku, akrobatického lyĀ›aĀ™e Aleše Valentu, hudebníka, zpĀ›váka a moderátora Aleše Ulma, skladatele Aleše Sigmunda, zpĀ›váka Aleše Brichtu a spisovatele a moderátora Aleše Cibulku. TakĀ›e jim - a nejen jim ze srdce gratulujeme, Ā›e? Vincenc (14. 4.) nebo také Vincent, je jméno latinského pĀ›vodu a znamená vítĀ›zný, nebo vítĀ›zící. PĀ™estoĀ›e je toto jméno slavné a má krásný význam, u nás je VinckĀ™ zoufale málo. Jenom asi osm set. Škoda... nicménĀ› slavní jmenovci existují - u nás to byl napĀ™íklad Ā•eský malíĀ™ Vincenc Beneš a matematik Vincenc Jarolímek. Jméno Vincenz Priessnitz je známo jak lékařem, tak i laikĀ™ - PriessnitzĀ™ v zábal uĀ›ívá s velkým úspěšchem jiĀ› mnoho generací. A nesmíme zapomenout na toho nejslavnĀ›jšího - tedy vlámského malíĀ™e Vincenta Van Gogha. Jak uĀ› to u geniálních lidí bývá, byl ve své dobĀ› nepochopen a zemĀ™el v šílenství a chudobĀ›. Dneska se jeho obrazy prodávají za astronomické ceny. Smutné, Ā›e? TakĀ›e aĀ› si naši slavní, nebo ménĀ› slavní Vincencové hezky svĀ›j svátek oslaví a aĀ› se jim i nadále dobĀ™e daĀ™í. Anastázie (15. 4.) toto starodávnĀ› znĀ›jící jméno je skuteĀ›ně velice stará Pochází z Ā™eĀ•tiny. Je odvozeno od slova anástasis a znamená "vzkĀ™íšení" nebo "znovuzrození". Anastázie, nebo Anastásie - je tedy vzkĀ™íšení, nebo znovuzrozená. Toto jméno má ve svĀ›tĀ› mnoho národních forem a tĀ›ši se velké oblibĀ›. U nás kdysi bývalo Stázi, Stázek a StáziĀ•ek jak naseto - ale nĀ›jak jich ubylo, móda je prostĀ› vrtkává, tĀ™eba se to zas Ā•asem zlepši. V Rusku se ale toto jméno velmi ujalo. Známe formy Anastasja, Nastasja, NasĀ›a. Za všechny slavné jmenujme krásnou a hodnou NastĀ›nku z filmu Mrazík. PĀ™ejeme tedy všem NastĀ›nkám všechno nej a pokud nejsou vdány - hodného a krásného lvanka a truhlu s bohatstvím. O ostatní uĀ› se musejí postarat samy. Irena (16. 4.) Ā• toto jméno zní velmi modernĀ›, je rovnĀ›Ā› starobylé. Pochází ze staré Ā™eĀ•tiny a je odvozeno od slova "eirené" - tedy "mír". Ēireénaios je pak mírumilovný. Ireny a Irenky jsou proto nejen krásné, ale i mír milující (pak ovšem nechápu, proč se tak jmenují všechny "intrikánky" v béĀ•kových" filmech). Irena je ve svĀ›tĀ› velice oblíbená - u nás jich Ā›ije asi padesát tisíc, coĀ› je na tak malý národ celkem dost. Za ty nejznámĀ›jší jmenujme napĀ™íklad spisovatelku Irenu Obermannovou a Irenu Douskovou, zpĀ›vaĀ•ku Irenu Budweiserovou - ale pĀ™edevším krásnou a talentovanou Ā•eskou hereĀ•ku Irenu KaĀ›írkovou, který jiĀ› - k naší lůtosti - není mezi námi. Všem Irenám, Irenkám a IrĀ•ám gratulujeme a pĀ™ejeme jim hezký den, hezkou oslavu a hlavnĀ› klid a mír.

PidĀ™ich